

Henryk Benisz

Dwa bergsonowskie ujścia nietzscheańskiej krytyki moralności i religii

Bergson, podobnie jak Nietzsche, był filozofem życia, który odwoływał się do przed- bądź ponadracjonalnych aspektów witalizmu. Tytułem mojego wystąpienia nawiązuję do tytułu znanej książki *Dwa źródła moralności i religii*, ponieważ zamierzam pokazać, jak poglądy Nietzschego oddziaływały na sposób myślenia Bergsona. Będę więc mówił o statycznych i ekstatycznych prawdach u Nietzschego oraz o statycznej i dynamicznej moralności i religii u Bergsona. Spróbuję też przybliżyć pojęcie geniuszu, obecne w pracach obu filozofów, a zwłaszcza zakładające genialność ikony nietzscheańskiego nadczłowieka i bergsonowskiego mistyka. Najwięcej uwagi poświęcę osobliwym ujęciom religijności, zaprezentowanym przez wspomnianych myślicieli. Jako że w trakcie jednego z wcześniejszych spotkań („N.s.” 2) miałem już sposobność omówić pod tym kątem poglądy Nietzschego, to teraz chciałbym się skupić na analizie paralelnych poglądów Bergsona.